

Kulturdepartementet
Enheten för språk,
nationella minoriteter och arkiv

Remissvar av betänkandet Som om vi aldrig funnits - exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)

Sammanfattning

Kiruna kommun har tagit del av redovisningen kring den försvenskings- och assimileringspolitik som minoriteten utsatts för samt en nulägesbeskrivning. Där framkommer det att de centrala politiska beslut och det lokala genomförandet har kommit att påverka minoritetens språkanvändningsmönster, språket och kulturens överlevnad samt minoritetens självbild.

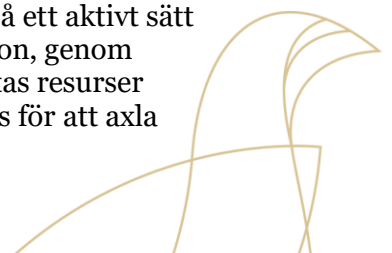
Sammantaget anser Kiruna kommun att det är av vikt att bidra till försoningsprocessen för att minoriteten ska garanteras sina rättigheter samt leda till en kollektiv upprättelse. Vidare har Kiruna kommun valt att yttra sig om följande områden:

14.11.3 Berörda kommuner bör granska sin roll i förhållande till arbetsstugorna och skolhemmen

Kiruna kommun anser att det är angeläget att som en av de omnämnda kommunerna granskar sin roll i förhållande till arbetsstugorna och skolhemmen, samt att granskningen görs i dialog med minoriteten. Kiruna kommun ser ett stort värde i att genomföra granskningen för att kunna bidra till upprättelse och främja försoning. Uppgiften tenderar att vara omfattande och kan därmed kräva ytterligare personella och ekonomiska resurser, där kostnader för att genomföra arbetet bör tillskjutas kommunen från nationell nivå.

14.11.7 Region Norrbotten och kommunerna bör aktivt synliggöra minoriteten genom Filmpool Nord

I redovisningen framkommer det att synliggörandet av språket och kulturen är en betydande fråga hos minoriteten, det vill säga att språket får ta plats och verka i det offentliga rummet varpå Filmpool Nord är en viktig kanal för det. Kiruna kommun ser positivt på kommissionens uppmaning att kommunen tillsammans med Region Norrbotten och övriga berörda kommuner undersöker möjligheten att på ett aktivt sätt bidra till att minoriteten och meänkieli synliggörs i film och tv-produktion, genom Filmpool Nord. Även här anser Kiruna kommun att det behöver tillskjutas resurser nationellt, då kommunala skattemedel inte räcker till, eller ska användas för att axla det nationella ansvaret.

6.1 Språklig och kulturell assimilering bland tornedalingar, kväner och lantalaiset

Minoritetens diskriminering och utsatthet har till stor del orsakats av yttre påverkan genom den försvenskingsprocess som ägt rum genomgående i historien. Som förvaltningsområde för meänkieli har Kiruna kommun ett ansvar att arbeta för att kompensera minoriteten för den skada som blivit konsekvensen av assimileringpolitiken. Kiruna kommun ser behovet av att fortsatt arbeta med att sprida kunskap om minoriteten, detta för att ge en mer nyanserad bild av gruppen och bidra till att undanröja känslan av att vara osynliggjord både generellt och även i förhållande till naturresurs- och markrättigheter.

14.6.3 Stöd till etablerandet av ett huvudmuseum

Minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset har i dag till skillnad från andra nationella minoriteter ingen kulturinstitution motsvarande exempelvis Finlandsinstitutet, Judiska museet eller Åtjte fjäll- och samemuseum. Föreningen Norden Norrbotten har utfört ett projekt i syfte att ta fram ett förslag på hur en kultursamlade verksamhet för tornedalingar, kväner och lantalaiset kan utformas och planeras. Där föreslår Föreningen att Region Norrbotten i samarbete med Kiruna kommun ska få i uppdrag att utarbeta en plan för ett huvudmuseum för tornedalingar, kväner och lantalaiset med nationellt ansvar. Kommissionen uppmanar regeringen att i nära samråd med minoriteten utreda hur det planerade museet för tornedalingar, kväner och lantalaiset kan stödjas finansiellt och på annat sätt.

Kiruna kommun väljer att yttra sig om kommissionens uppmaning ställd till regeringen samt förslaget från föreningen Norden Norrbotten. Besvarandet har skett i dialog med tillväxtenheten. Kiruna kommun ser positivt på uppmaningen till regeringen samt att en etablering av ett museum kan bidra till ökad kunskap om minoriteten och dess kulturarv. Man är även angelägen om att utreda förslaget om möjligheten kring ett samarbete med Region Norrbotten om att utarbeta en plan för ett huvudmuseum för tornedalingar, kväner och lantalaiset med nationellt ansvar.

Mats Taaveniku

Kommunstyrelsens ordförande

Susanne Hägglund

Tillförordnad kommundirektör